

PRZE MOC

Opracowanie przygotowane przez Zespół Prawny Zachodniopomorskiego Centrum Praw Kobiet

WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW OTRZYMANYCH Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Przemoc ma różne oblicza.

Poradnik niniejszy przeznaczony jest osób zainteresowanych ochroną prawną przed przemocą na gruncie prawa karnego. Poradnik zawiera informacje dotyczące następujących przestępstw: groźba karalna, stalking, zmuszanie, naruszenie intymności seksualnej, znęcania, zniesławienia, znieważenia.

Jak Państwo zauważyli, wyżej wymienione przestępstwa są ścigane z oskarżenia prywatnego lub publicznego, a także na wniosek osoby pokrzywdzonej. Co to znaczy? W poradniku wyjaśniamy także kwestie proceduralne związane z zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa i ścigania sprawców przestępstw.

STALKING

Na czym polega stalking?

Stalking to inaczej uporczywe nękanie, to takie zachowania sprawcy, które wkraczają w sferę prywatną osoby pokrzywdzonej lub też wzbudzają poczucie zagrożenia. Są to zachowania powtarzalne, choć mogą przybrać każdorazowo inną postać, czyli nie muszą polegać na powtarzaniu identycznych czynności.

Przykładowe zachowania sprawcy wobec pokrzywdzonego:

- niereagowanie na prośby zaprzestania kontaktowania się
- nachodzenie w domu lub w miejscu pracy
- śledzenie
- podejmowanie prób kontaktu w różnych formach – połączenia telefoniczne, wiadomości sms, komunikatory, listy
- wielość prób połączeń lub kontaktu w innych formach
- zachowania wielokrotne, powtarzalne, wykraczające ponad normalną ilość kontaktowania się

Kto jest osobą pokrzywdzona?

- każda osoba
- osoba najbliższa dla sprawcy

Zamiarem sprawcy nie musi być próba wywołania poczucia zagrożenia, czy naruszenia prywatności.

Czy każde zachowania stanowią stalking:

- tylko te, które swoją uciążliwością, wielokrotnością powodują poczucie zagrożenia
- tylko te, które naruszają prywatność
- obiektywnie – czyli postrzegane przez osoby trzecie jako niepożądane, krzywdzące

ZNĘCANIE

Jakie są formy znęcania ?

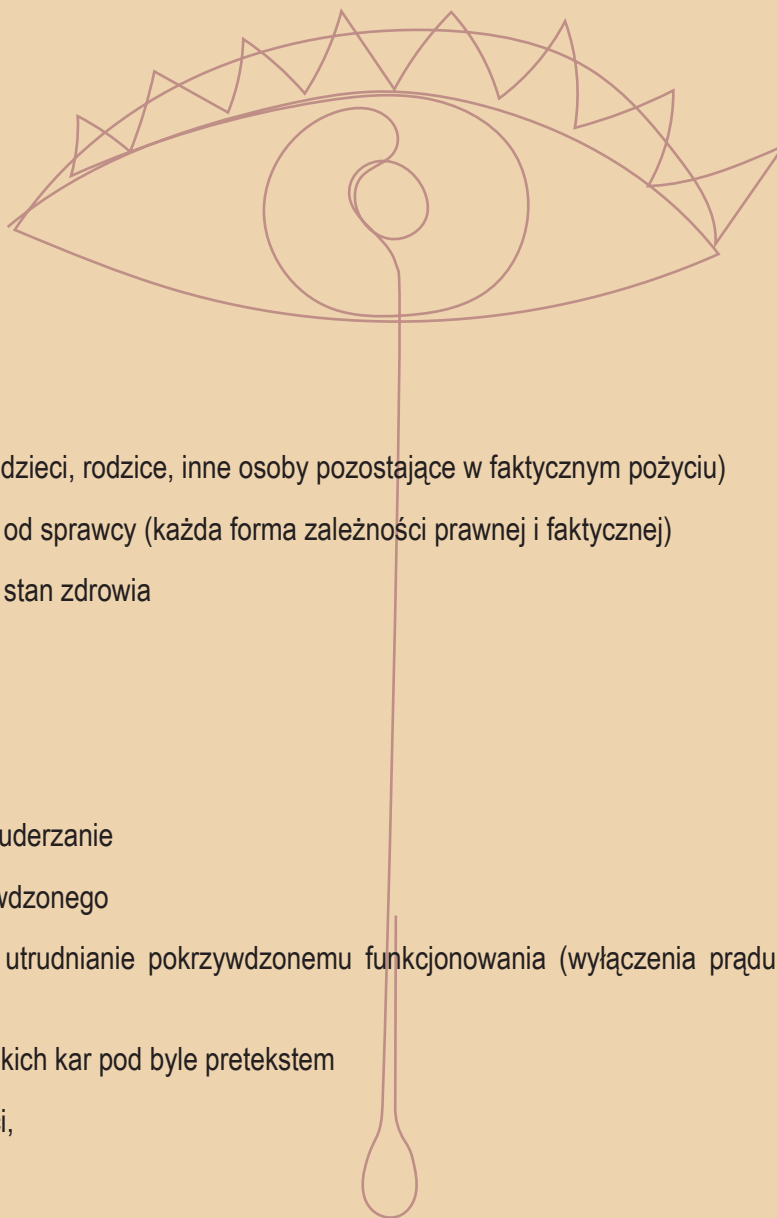
- psychiczne
- fizyczne

Kto może być osobą pokrzywdzoną?

- osoba najbliższa dla sprawcy (żona, mąż, dzieci, rodzice, inne osoby pozostające w faktycznym pożyciu)
- osoba pozostająca w stosunku zależności od sprawcy (każda forma zależności prawnej i faktycznej)
- każda osoba nieporadna z uwagi na wiek, stan zdrowia

Przykładowe zachowania sprawcy:

- wielokrotność zachowań
- używanie siły bezpośredniej: popychanie, uderzanie
- używanie słów obelżywych wobec pokrzywdzonego
- uporczywe zachowania mające na celu utrudnianie pokrzywdzonemu funkcjonowania (wyłączenia prądu, zamykanie, wyrzucanie z mieszkania)
- stosowanie wobec pokrzywdzonego wszelkich kar pod byle pretekstem
- wydzielanie środków utrzymania, żywności,
- zmuszanie do określonych zachowań
- wykorzystywanie fizycznej lub psychicznej przewagi wobec osoby nieporadnej

GROŹBA KARALNA

W życiu codziennym często spotykamy się z groźbami. Ażeby uporać się ze sprawcą stosującym wobec nas groźby w pierwszej kolejności musimy zdefiniować samo pojęcie groźby i określić w jakim wypadku państwo wprowadza ochronę prawną.

Kodeks karny wprowadza pojęcie groźby bezprawnej, przez którą należy rozumieć między innymi groźbę karalną i tę groźbę omówimy w pierwszej kolejności.

Groźba karalna, w odróżnieniu od groźb bezprawnych innego rodzaju, sama przez się może stanowić przestępstwo.

Na czym polega groźba karalna?

Z groźbą karalną mamy do czynienia, gdy sprawca grozi popełnieniem przestępstwa na szkodę naszą, albo na szkodę najbliższej dla nas osoby. Za groźbę możemy zatem uznać zapowiedź każdego zachowania wymierzonego w nas albo osobę nam najbliższą, które jest uznane przez prawo za przestępstwo.

Sprawca może więc grozić na przykład:

- wyrządzeniem krzywdy np. zabójstwem, pobiciem, zgwałceniem, spowodowaniem kalectwa, czy uszkodzenia ciała itp.
- wywołaniem szkody majątkowej np. zniszczeniem jakiejś rzeczy, doprowadzeniem do tego, że ktoś nas okradnie itp.,
- spowodowaniem zagrożenia ekonomicznego np. wstrzymaniem wypłacania alimentów, wstrzymaniem wypłaty wynagrodzenia za pracę
- działaniem godzącym w wolność czy spokój np. sprawca grozi naruszeniem miru domowego mówiąc, że wprowadzi do mieszkania jakieś osoby, które będą zakłócać nasz spokój albo, że będzie nas nękać (prześladować) np. swoim nachodzeniem, czy też, że opublikuje nagi wizerunek nasz, czy osoby nam najbliższej.
- działaniem godzącym w naszą cześć, np. sprawca grozi, że nas pomówi, czyli rozpowszechni jakąś złośliwą plotkę na nasz temat, która może spowodować obniżenie do nas zaufania, poniżyć nas i spowodować utratę do

Powyższy katalog gróźb ma charakter otwarty, czyli przykładowy. Sprawca może grozić dowolnym przestępstwem.

W kogo ma być wymierzone przestępstwo, popełnieniem którego grozi sprawca?

Sprawca grozi popełnieniem przestępstwa na szkodę:

- naszą
- lub
- osoby nam najbliższej.

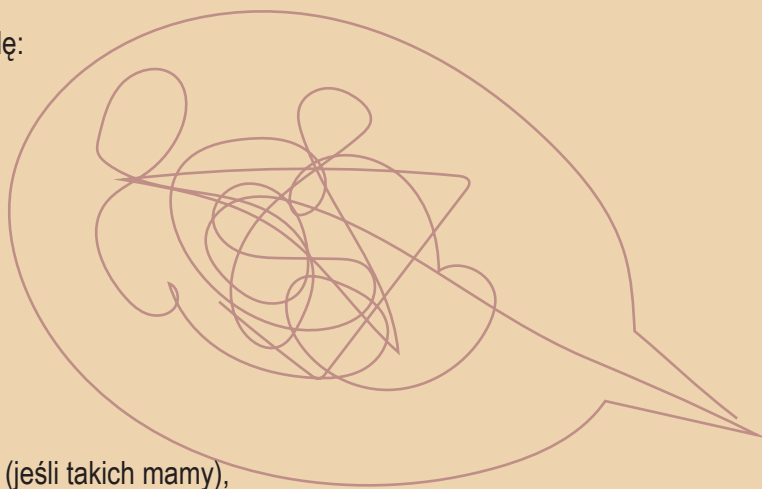
Kim jest osoba najbliższa?

Przez osobę najbliższą musimy rozumieć:

- naszego małżonka,
- naszych rodziców, dziadków i dalszych wstępnych (jeśli takich mamy),
- nasze dzieci, wnuki i dalszych zstępnych,
- nasze rodzeństwo,
- rodzeństwo naszego małżonka, jego rodziców, dziadków i dalszych jego wstępnych (jeśli żyją), a także jego dzieci, wnuki i dalszych jego zstępnych,
- dzieci, które adoptowaliśmy (przysposobiliśmy) i ich małżonków,
- naszego partnera/partnerkę życiową (konkubenta/konkubinę), czyli osobę, z którą nie zawieraliśmy związku małżeńskiego, ale pozostajemy z nią we wspólnym pożyciu.

W jaki sposób sprawca może grozić?

Groźba może być wyrażona zarówno słownie, jak i gestem np. gdy sprawca zamierza się na nas ręką zaciśniętą w pięść, celuje w nas bronią, podjeżdża zbyt blisko autem, z jednoczesnym zwiększaniem obrotów silnika („wyje silnikiem”), gwałtownie hamuje lub przyspiesza, czy robi tzw. kółka wokół nas czy naszych dzieci.

Kiedy groźenie popełnieniem przestępstwa stanowi przestępstwo?

Stosowanie gróźb jest przestępstwem jeżeli groźba taka wzbudza w nas uzasadnioną obawę, że będzie spełniona.

Czy wystarczy oświadczyć, że się boimy?

Niestety nie wystarczy - nasze oświadczenie, że się boimy jest za każdym razem badane, czy w świetle okoliczności towarzyszących spełnienie groźby może nam się wydawać realne.

Na czym polega groźba bezprawna niebędąca groźbą karalną?

Jest to groźba:

- spowodowania postępowania karnego,
- spowodowania postępowania w wyniku którego może dojść do wymierzenia pieniężnej kary administracyjnej,
- rozgłoszenia informacji, która może godzić w nasze dobre imię, albo dobre imię osoby dla nas najbliższej.
- groźbę spowodowania postępowania karnego, albo innego postępowania w którym można wymierzyć administracyjną karę finansową. Sprawca chcąc abyśmy nie składali pozwu o alimenty, grozi, że jeżeli złożymy taki pozew, to zawiadomi policję o popełnionym przez nas przestępstwie.

Groźba bezprawna (w tym groźba karalna, która stanowi przestępstwo samoistne) może być „narzędziem”, którego używa sprawca do popełnienia innych przestępstw mających charakter przemocowy.

Przestępstwo zmuszania

Jaki jest cel działania sprawcy?

Sprawca, chce zmusić nas do określonego rodzaju:

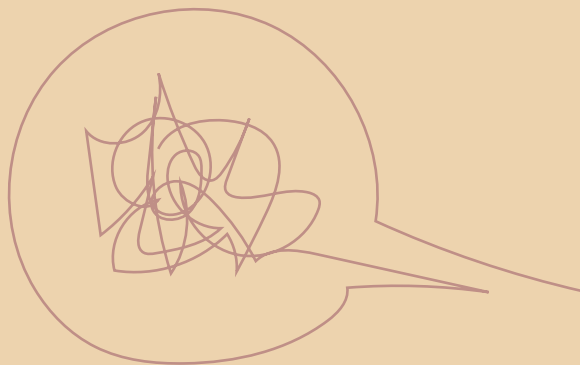
- działania, np. chce żebyśmy się wyprowadzili z mieszkania,
- zaniechania, np. żebyśmy nie składali pozwu o alimenty
- znoszenia – wytrzymywania sytuacji, z którymi się nie godzimy, np. tego, że małżonek z którym jesteśmy w separacji wchodzi kiedy chce do naszego mieszkania, z czym się nie godzimy

Jaki jest sposób działania sprawcy?

Sprawca, żeby zmusić nas do pożądanego przez siebie zachowania może stosować:

- a) groźbę bezprawną
- b) przemoc wobec osoby; przemoc polega na wykorzystywaniu swojej przewagi bezpośrednio przeciwko nam, albo bezpośrednio przeciwko jakiejś osobie, z którą czujemy się związani, żeby spowodować poddanie się przez nas woli sprawcy. Może to być fizyczna przemoc, np. bicie, czy naruszanie nietykalności fizycznej, przemoc psychiczna polegająca np. stosowaniu szantażu czy też ekonomiczną, polegającą np. na pozbawieniu nas, lub osoby nam bliskiej środków finansowych.
- c) przemoc innego rodzaju, tj. nieskierowaną przeciwko osobie bezpośrednio, polegającą na utrudnianiu korzystania z lokalu mieszkalnego, jeżeli działania sprawcy są uporczywe, czyli wielorazowe lub przynajmniej stwarzają istotne utrudnienie w korzystaniu z takiego lokalu jeżeli używanie takiej przemocy jest uporczywe, czyli wielokrotne, lub przynajmniej istotnie utrudnia korzystanie z lokalu mieszkalnego.

Inną postacią przestępstwa zmuszania, jest wymuszenie wierzytelności. Sprawca stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenie dłużnika do spłaty długu.

Przestępstwo naruszenia intymności seksualnej

Na czym polega działanie sprawcy?

a) sprawca utrwała nasz wizerunek, gdy jesteśmy nagi albo jesteśmy w trakcie czynności seksualnej używając w tym celu

- podstęp
- przemocy
- groźby bezprawnej

b) sprawca bez naszej zgody rozpowszechnia nasz wizerunek, gdy jesteśmy nagi albo jesteśmy w trakcie czynności seksualnej

ZNIESŁAWIENIE

Co to znaczy zniesławienie?

Zniesławienie polega na pomówieniu innego podmiotu (indywidualnego lub zbiorowego) o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć go w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności.

Zatem, jeżeli ktoś:

- zarzucił ci popełnienie czynu, którego nie popełniłeś
- użył przeciwko tobie słowa uznane powszechnie za obelżywe, słowa stanowiące przekleństwa, wulgaryzmy
- przypisał ci cechy lub poglądy, które psują ci dobrą opinię, powodują utratę zaufania do ciebie
- psuje ci opinię, mówiąc publicznie źle lub rozpowszechniając nieprawdziwe informacje, oczerniając, obmawiając
- poniżył cię, a to mogło narazić cię na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności

to znaczy, że cię zniesławił, albowiem istotą czynu jest spowodowanie uszczerbku na czci pokrzywdzonego w sensie jego poniżenia w opinii publicznej lub narażenia na utratę zaufania skutkującego podważeniem jego kompetencji.

- karalne pomówienie ma dotyczyć postępowania lub właściwości pokrzywdzonego, które mogą poniżyć go w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Przez postępowanie należy rozumieć odnoszenie się sprawcy do określonego zachowania pokrzywdzonego, np. pomówienie o kontakty ze światem przestępczym, o popełnienie przestępstwa lub zachowanie sprzeczne z przyjętymi obyczajami (moralnością) lub zasadami współżycia społecznego. Pomówienie może zatem dotyczyć przedstawiania zachowania pokrzywdzonego zarówno, gdy jest ono sprzeczne z prawem, jak również gdy co do zasady jest legalne, lecz w określonej sytuacji przedstawia go w negatywnym świetle.

Ochronie podlega:

- cześć zewnętrzna obejmująca ochronę szacunku, dobrego imienia pokrzywdzonego przed narażeniem go na negatywne wyobrażenia o nim ze strony osób trzecich
- sława, cześć w znaczeniu dobrego imienia, pozytywnego wyobrażenia o wartości danego człowieka u innych
- honor, dobre imię, godność osobista

Kto podlega ochronie prawnej ?

- w komentowanym przepisie ochroną objęto dobra indywidualnie określonej osoby,
- ale także grupy osób, instytucji, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemającą osobowości prawnej.

Jak nie obrażać innych?

Jak wynika z analizy szerokiego orzecznictwa, prawo do "krytyki" nie może być utożsamiane z prawem do "zniesławiania", a krytyczne oceny powinny być wyrażane w odpowiedniej formie, zwłaszcza gdy nie są wyrażane w sposób spontaniczny lub w toku szybkiej wymiany słów, a w sposób zaplanowany i przemyślany. Tak bowiem, jak każdy człowiek ma prawo do wolności wyrażania opinii, tak również każdy człowiek ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, a prawo do wolności wyrażania opinii zasadnie może podlegać ograniczeniom ze względu m.in. na ochronę dobrego imienia i praw innych osób.

Prawo do uzasadnionej krytyki odnosi się wyłącznie do takich sytuacji, w których krytyka ta jest konieczna, tj. dla obrony uzasadnionego interesu konieczne jest naruszenie dobrego imienia innej osoby lub podmiotu zbiorowego. Wykroczenie poza te ramy konieczności skutkuje odpowiedzialnością za zniesławienie.

Jakie są formy pomówienia?

Kodeks karny w art. 212 nie ogranicza formy pomówienia. Oznacza to, że możliwe jest ono w jakiegokolwiek postaci umożliwiającej przekaz informacji drugiej osobie, tj. w sposób, zdolny do uzewnętrznienia myśli sprawcy i przekazania ich innym osobom.

Oznacza to, że możliwe będzie pomówienie ustne (słowne) i pisemne w postaci listu, maila, innej korespondencji, artykułu prasowego, publikacji książki lub utworu literackiego oraz karykatury, obrazu, malunku lub przez wykorzystanie wizerunku pokrzywdzonego np. przerobienie zdjęcia.

Co to znaczy pomówienie?

- Pomówienie odnosi się do właściwości pokrzywdzonego takich jak np.: jego cechy osobiste lub zawodowe, sytuacja życiowa, cechy osobowości osoby pokrzywdzonej, które stawiają ją w negatywnym świetle lub prowadzoną przez nią działalność, takie jak np.: niekompetencja, alkoholizm, lenistwo, tchórzostwo, zakłamanie, niesłowność, arogancja, korzystanie ze środków odurzających, ogólny brak przyzwoitości lub zboczenie seksualne. W orzecznictwie np. uznano za pomówienie sytuację nazwania erotomanem wykładowcę wyższej uczelni.
- Pomówienie może mieć charakter ogólny, nie musi mieć na celu przedstawienia konkretnych zdarzeń, a nawet dotyczyć jedynie zasłyszanych informacji czy plotek, powtarzanych bez jakiegokolwiek weryfikacji.
- Pomówienie może mieć także charakter hipotetyczny, tj. odwoływać się do podejrzeń co do niewłaściwego postępowania lub właściwości pokrzywdzonego. Przy tego rodzaju pomówieniu mamy do czynienia z większym natężeniem złej woli sprawcy, jeśli bowiem sprawca nie ma pewności co do prawdziwości stawianych przez siebie zarzutów, to tym bardziej nie powinien ich formułować.
- Pomówienie może być wyrażone nie tylko w trybie oznajmującym, lecz także w trybie przypuszczającym, np. pytań, w których rozsądna interpretacja prowadzi do wniosku, że są one w rzeczywistości stawianiem zarzutu niewłaściwego postępowania.
- Pomówienie powinno odnosić się tylko do faktów, a nie do ocen. Oznacza to, że wypowiedź sprawcy musi być sprawdzalna pod kątem prawdy i fałszu.

- Pomówienie ma dotyczyć postępowania lub właściwości osoby pokrzywdzonej, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Karalne jest zatem pomówienie, które może prowadzić do upokorzenia danej osoby w opinii innych osób, spowodować, że będą one uważać pokrzywdzonego za osobę poniżoną.

- Narażenie osoby pokrzywdzonej na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności winno być oceniane w kontekście wymagań i oczekiwań związanych z zajmowanym przez pokrzywdzonego stanowiskiem, wykonywanym zawodem lub prowadzoną działalnością. Istotą utraty zaufania jest pomniejszenie wiarygodności osoby pokrzywdzonej i może dotyczyć zarówno stawianych mu wymagań etycznych, jak i kompetencji zawodowych lub faktycznych umożliwiających mu wykonywanie określonej działalności - np. pomówienie dentysty o alkoholizm i związaną z tym niemożność przeprowadzenia zabiegu, np. pomówienie nauczyciela o chorobę psychiczną, co może wzbudzać w opinii publicznej wątpliwość czy taka osoba może opiekować się dziećmi.

- Pomówienie nie może być znane tylko osobie pokrzywdzonej, ale musi dojść do wiadomości innych osób. Sprawca zniesławienia musi zakomunikować przynajmniej jednej osobie, bądź w obecności przynajmniej jednej osoby wiadomości pomawiającą osobę pokrzywdzoną. Pomawiające zarzuty podniesione wyłącznie wobec osoby, której dotyczą, mogą ewentualnie przybrać postać przestępstwa zniewagi z art. 216 kodeksu karnego.

- Przestępstwo zniesławienia występuje także w tzw. typie kwalifikowanym, który polega na dopuszczeniu się tego czynu za pomocą środków masowego komunikowania, tj. : szeroko pojmowane media, w tym Internet.

Potencjalny sprawca musi chcieć pomówić pokrzywdzonego, albo przewidując, że jego słowa mogą mieć charakter pomawiający, na to się godzić.

ZNIEWAŻENIE

Na czym polega zniewaga?

Przestępstwo to, określane także wśród prawników jako obraza, może polegać na ułżeniu komuś, obraźliwym zachowaniu się wobec kogoś, świadomym pomiatanie godnością osobistą jakiegoś człowieka, obelżywym lub ośmieszającym zarzucie np. przez określenie "cymbał", „dureń”.

- Zniewaga może nastąpić w formie gestu bądź wizerunku.
- Zniewaga musi być skierowana bezpośrednio lub pośrednio do osoby znieważonej oraz w typie kwalifikowanym, zniewaga następuje za pomocą środków masowego komunikowania, np. Internetu.
- Ustawodawca przewidział możliwość znieważenia jednostki, w przeciwieństwie do przestępstwa zniesławienia, którym można dotknąć także grupę osób.
- Zniewagą mogą być słowa, które tylko w pewnym środowisku są za takowe uznawane, jak np.: "konował" czy "rzeźnik" użyte w stosunku do lekarza, "klawisz" na oznaczenie strażnika więziennego; "pies" w stosunku do funkcjonariusza Policji.
- Zachowanie sprawcy może przybrać także formę gestu, np. pokazanie pokrzywdzonemu środkowego palca jednej z rąk
- Przy ocenie czy zachowanie sprawcy ma charakter znieważający decydujące znaczenie mają normy obyczajowe.
- Przestępstwo zniewagi nie ma charakteru skutkowego, a więc to czy ktoś się poczuje poniżony nie ma znaczenia przy ocenie tego czynu.
- Sprawca znieważenia może dokonać go : w obecności osoby znieważonej, pod jej nieobecność ale publicznie, pod nieobecność pokrzywdzonego, niepublicznie ale z zamiarem, aby zniewaga dotknęła osobę znieważaną.
- Możliwe jest także znieważenie w zamiarze ewentualnym, w sytuacji, gdy sprawca nie chce wprost znieważać innej osoby, ale godzi się z tym, że swoim zachowaniem ją znieważał.
- Najczęściej znieważenie czynione jest wprost i kierowane bezpośrednio do osoby znieważonej, w kontakcie bezpośrednim, w rozmowie telefonicznej lub w korespondencji mailowej lub za pomocą komunikatorów społecznych. Niezbędne jest ustalenie, że znieważające wypowiedzi dotarły do osoby pokrzywdzonej.
- Zniewaga nie jest formą krytyki a wynika przeważnie z chęci dokuczenia pokrzywdzonemu.

Zbiór przepisów:

Art. 190 Kodeksu karnego – groźba karalna

§ 1. Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 190 a Kodeksu karnego – Stalking

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 191 Kodeksu karnego - Zmuszanie do określonego zachowania. Utrudnianie korzystania z lokalu mieszkalnego

§ 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 1a. Tej samej karze podlega, kto w celu określonym w § 1 stosuje przemoc innego rodzaju uporczywie lub w sposób istotnie utrudniający innej osobie korzystanie z zajmowanego lokalu mieszkalnego.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w sposób określony w § 1 w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Ściganie przestępstwa określonego w § 1a następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 191a Kodeksu karnego - Naruszenie intymności seksualnej

§ 1. Kto utrwała wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, używając w tym celu wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu, albo wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody rozpowszechnia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 207 Kodeksu karnego - Znęcanie się

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art. 212 kodeksu karnego - Zniesławienie

§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Art. 216 kodeksu karnego – Znieważenie

§ 1. Kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Jeżeli zniewagę wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności cielesnej lub zniewagą wzajemną, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

§ 4. W razie skazania za przestępstwo określone w § 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 5. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Podstawowe informacje o sposobie ścigania przestępstw:

Osoba pokrzywdzona ma prawo złożyć organom ścigania tzn. prokuraturze lub funkcjonariuszom Policji zawiadomienie o przestępstwie. Zawiadomienie powinno zawierać opis zdarzenia, dane sprawcy, jeżeli są znane osobie pokrzywdzonej, a także wniosek o ściganie i ukaranie sprawcy.

Wyjaśniamy, że przestępstwa są ścigane :

a) z urzędu, co oznacza, że tryb ten nie wymaga żadnego działania pokrzywdzonego, a organy ścigania mogą wszcząć i prowadzić postępowanie, przy czym bez znaczenia pozostaje źródło, z którego organ zaczerpnął wiedzę o popełnionym przestępstwie. W tym przypadku więc pokrzywdzony może złożyć zawiadomienie, ale organy ścigania będą prowadzić postępowanie niezależnie od tego działania pokrzywdzonego. Tryb ten nazywany jest inaczej publicznoskargowym, gdyż to organy państwa wnoszą do sądu skargę, którą jest akt oskarżenia. Do takich przestępstw należą chociażby: zabójstwo, kradzież, rozbój.

b) na wniosek pokrzywdzonego, czyli musi być zainicjowane przez pokrzywdzonego. Organy ścigania, nawet, jeżeli mają wiedzę o popełnieniu przestępstwa nie mogą same, z urzędu postawić sprawcy zarzutów i skierować do sądu aktu oskarżenia. Mogą co najwyżej zebrać w sprawie materiał dowodowy. Są to głównie przestępstwa mniejszej wagi, w których pokrzywdzonemu zostawia się decyzję czy państwo ma ścigać sprawcę czy też np. z uwagi na więzi rodzinne. Do takich czynów zalicza się np. groźbę karalną, stalking, kradzież, jeżeli pokrzywdzonym jest osoba najbliższa. Z chwilą złożenia wniosku o ściganie przez pokrzywdzonego postępowanie dalej toczy się z urzędu.